

Grundlovsfest i Mogenstrup Skov.

Undertegnede tillader sig herved at indbyde Mænd og Kvinder fra By og Land til med os at fejre Grundlovens 50-års Jubilæumsdag ved en **Fest i Mogenstrup Skov Mandag den 5te Juni.**

Kl. 3 Efterm. præcis vil Festen blive aabnet med Taler og Sange fra en i Skoven rejst Tribune. Som Talere vil Folketingsmændene **Alberti, Bønløkke** og **Julius Frandsen** samt Pastor **Morten Pontoppidan** og Landstingsmand **Jens Rasmussen** komme til Stede.

I Kroens ny Festsal vil der, efter at der er afsluttet fra Talerstolen, blive holdt en **Fællesspisning** (koldt Bord med Øl og Snaps) a 1 Kr. 50 Øre for Mænd, 1 Kr. for Kvinder.

Adgangen til Festspladsen koster 25 Øre for voksne, 10 Øre for Børn. Med hver Billet til voksne følger et Sanghæfte, indeholdende ny, originale Sange.

Festspladsen vil blive smukt dekoreret og vil om Aftenen blive oplyst ved kulørte Lamper. Der vil blive **Dans paa 3-4 Dansegulve** til en Entre af 1 Kr. for Mænd og 50 Øre for Kvinder. Endvidere vil der forefindes forskellige forlystelser, deriblandt **Winthers smukke karrusel** og amerikanske Luftgynge.

Efter Mørkets Frembrud afbrændes et stort og smukt **Fyrværkeri.**

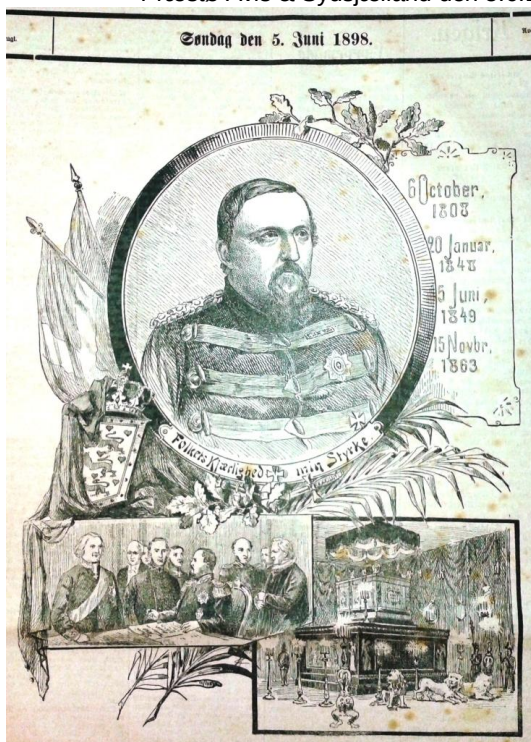
Indbydere
fra **Vordingborg-, Præstø- og Næstved-Kredsene.**

Annonce den 2.6.1899 i Præstø Avis & Sydsjælland

Omkring talerstolen var samlet 3.000 mennesker, og 1.000 kom og gik til og fra.

Om aftenen var tallet steget til 5.000.

Præstø Avis & Sydsjælland den 5.6.1899:

Morten
Pontoppidan

Balthazar M.
Christensen

Grundlovsfest i Mogenstrup Skov

Undertegnede tillader sig herved at indbyde mænd og kvinder fra by og land til med os at fejre grundlovens 50-års jubilæumsdag ved en **fest i Mogenstrup skov Mandag den 5. juni.**

Kl. 3 efterm. præcis vil festen blive åbnet med taler og sange fra en i skoven rejst tribune. Som talere vil folketingsmændene **Alberti, Bønløkke** og **Julius Frandsen** samt pastor **Morten Pontoppidan** og landstingsmand **Jens Rasmussen** komme til stede.

I kroens ny festsal vil der, efter at der er afsluttet fra talerstolen, blive holdt en **fællesspisning** (koldt bord med øl og snaps) a 1 kr. 50 øre for mænd, 1 kr. for kvinder.

Adgangen til festpladsen koster 25 øre for voksne, 10 øre for børn. Med hver billet til voksne følger et sanghæfte, indeholdende ny, originale sange.

Festpladsen vil blive smukt dekoreret og vil om aftenen blive oplyst ved kulørte lamper. Der vil blive **dans på 3-4 dansegulve** til en entre af 1 kr. for mænd og 50 øre for kvinder. Endvidere vil der forefindes forskellige forlystelser, deriblandt **Winthers smukke karrusel** og amerikanske luftgynge.

Efter mørkets frembrud afbrændes et stort og smukt **fyrværkeri.**

Indbydere
fra **Vordingborg-, Præstø- og Næstvedkredsene**

Præstø Avis & Sydsjælland den 7.6.1899:

- Taler 1: Pastor **Morten Oxenbøll Pontoppidan**, Greve
http://da.wikipedia.org/wiki/Morten_Pontoppidan
- Taler 2: Folketingsmand **Balthazar Matthias Christensen**, København
http://da.wikipedia.org/wiki/Balthazar_Christensen
- Taler 3: Folketingsmand **Peter Adler Alberti**, København
http://da.wikipedia.org/wiki/P.A._Alberti
- Taler 4: Folketingsmand **Christian Christensen Bønløkke**, Grenå
http://da.wikipedia.org/wiki/C.C._B%C3%B8nl%C3%B8kke
- Taler 5: Folketingsmand **Julius Frandsen**, Nr. Tvede
http://da.wikipedia.org/wiki/Julius_Frandsen
- Taler 6: Landstingsmand **Jens Rasmussen**

Alberti

Bønløkke

Julius Frandsen

Grundlovsfesten ved Mogenstrup

dannede i enhver henseende et værdigt led i den lange række af grundlovsfester, der i mandags blev holdt landet over. Alle faktorer havde som sig slået sammen for at gøre festen ved Mogenstrup vellykket: En fortrinlig festplads, et glimrende solskinsvejr, alle de påregnede talere mødt og en mængde mennesker fra de tre sydsjællandske folketingskredse. Omkring talerstolen var der om eftermiddagen samlet med et rundt tal 3000, der jævnt væk holdt stand i de tre timer, talerne stod på, medens vel ca. 1000 kom og gik til og fra. Ved 8-tiden om aftenen var tallet alt i alt steget til ca. 5000. Dette overslag stemmer også med opgivelserne fra billetsalget. – Og nu stemningen, denne festernes gradmåler? Som vi skrev forleden: Der var intet af, hvad man kalder "oven ud af begejstring" hverken hos talerne eller tilhørerne, men der kom til orde en klar forståelse af grundlovens værd for folk og land i de forløbne 50 år og en sikker fortrøstning til fortsat vækst og udvikling i fremtiden på dens grund og dette blev øjensynlig mødt med en tilsvarende forståelse hos tilhørerne. Her som alle vegne, hvor flere tusind mennesker er samlet, havde det sikkert været en temmelig let sag at få fremkaldt den såkaldte "feststemning", der i sin tid er bleven værdsat alt for højt; men der blev intet forsøg gjort i så henseende, og derfor kom der over hele dagen en vis tilforladelighed, der – for at bruge en populær vending – klæder demokratiet i en tid, der rent politisk set er en opgangstid, vi ikke i mangfoldige år har været vidne til. Denne tilforladelige værdighed, lige langt fra mathed og højbenet springskhed, synes at være et af grundlovsjubilæets gode tegn.

Oven for Mogenstrup kro og på højre hånd, når man kommer fra Næstvedsiden, havde man valgt festpladsen for at komme tilstrækkelig langt bort fra den befærdede vej. Her – bag ved gynger og karusseller og telte og hele det øvrige festapparat – var midt imellem træerne rejst en rummelig tribune helt betrukket med rødt og hvidt, ikke som sædvanlig beklædt med grønt. Tribunens bagside dannede en baldakin, hvorpå der foroven var anbragt et: Grundloven leve! Foran tribunen var rejst en alle af gran- og blomsterklædte flagstænger bærende rød-hvide skjolde med navnene på en del af de mænd, der i første linje arbejdede med på og for grundloven; ved alleens modsatte ende, altså lige overfor talerstolen var på et imiteret granitfodstykke anbragt en buste af Kong Frederik d. 7. To store æresporte dannede indgangen til festpladsen, hvor flag på flag i øvrigt hang ned fra de grønne træer. Malermester Søbørg, Nestved, der så ofte før har vist sin kunst som dekoratør, havde megen ære af sit arbejde.

Lærer **Christensen**, Ring, trådte lidt over kl. 3 frem på tribunen og udtalte: Det hværv er mig overdraget at åbne denne fest og byde velkommen til forsamlingen. Tak for den store tilslutning og til de indbudte talere, der alle er kommen til stede, og som jo skal yde det vægtigste bidrag til festen. Indbyderne har ment det rigtigt og gavnligt at foranstalte denne fest for grund-

loven; og er måske grundlovsglæden noget blandet, så er skylden dog ikke grundlovens, men de mænds, der var nærmest til at røgte den, da den endnu – som Ploug har sagt – var i knægtealderen. Når grundloven alligevel, trods angreb og vanrøgt, har været til gavn og glæde for os, da er det, fordi den er født ud af folkets ånd og hjærte, og når så er, da fødes vel og de mænd, der en gang vil regere med den i samme ånd. Et leve for, at dette må ske, at grundloven må komme til sin ret! Et leve for mindet om de mænd, der med rette nævnes grundlovens fædre!

Redaktør **Regnar Petersen**, Nestved: På festkomiteens opfordring overtager jeg hværvet som ordstyrer her på denne plads. Må jeg bede forsamlingen synge

Sangen for grundloven

Pastor **Morten Pontoppidan** talte derefter for grundloven: Ærede forsamling! Danske mænd og kvinder! Vi er her samlet i naturens store festsal, den bedste, der findes; jeg tænker, at næppe har noget folk en bedre og smukkere at samles i. Og her skal vi tales ved om folkets hus, det hus, som lovgivningsmagten bygger. Det er jo en gammelkjendt sætning, at "med lov skal man land bygge", og hermed er tydeligvis sagt, at med lovgivning bygger man hus for folket, så det der kan gøre sin gerning og gå sin gang trygt og sikkert. Nu er det jo rart at bo i et velindrettet hus, men bedre endnu, om dette hus er ens eget, så man selv kan bestemme over det og dets indretning i alle måder. At få det således lavet var netop hensigten med grundloven, medens det i enevældens dage gik således til, at man da ved kongelige kommissioners hjælp byggede hus for os. Kan godt være, at enevoldskongerne gjorde det så godt, som de forstod, men folket fik bare ikke fornemmelsen af, at det var deres eget hus, der byggedes på, for de var ikke selv med til at bestemme husets indretning. Men således er det nu, og således har det været, siden den almindelige valgret holdt sit indtog i landet; den var det, der gav frimandsfølelsen, fulgt af ansvarsfølelsen; med den almindelige valgret vågnede en følelse af folkemajestæt, en til da ganske ny følelse blandt os. Denne følelse vågnede alt i martsdagene, da det store folketog gik alt op til Kristiansborg

Slot og fik kongens løfte om en ny regering og en ny forfatning. Da følte folket sig for første gang hædret som folk, og man ventede sig nu, at kongens svar snarest muligt skulle give sig udtryk i en lov om valg af almindelig folkerepræsentation.

Det forelagte udkast til en valglov til den grundlovgivende rigsforsamling skuffede dog, for så vidt som den indeholdt en bestemmelse om 48 kongevalgte; man så heri en krænkelse af den almindelige valgret, og man rejste protest derimod, men det vedtoges ikke desmindre af begge stænderforsamlinger. I oktober måned 1848 trådte så den grundlovgivende rigsdag sammen for at drøfte det af regeringen forelagte grundlovsudkast. Der var heri ikke tale om kongevalgte medlemmer af den lovgivende forsamling, men det indeholdt en bestemmelse om deling i to kamre, fremgået af umiddelbare valg. Imod disse umiddelbare valg blev der fra visse hold agiteret stærkt, der blev endog indgivet adresser imod dem, og der fremkom forslag om en valgcensus, der fastsatte, at betingelsen for at være vælger skulle være så meget hartkorn eller så stor en årsindtægt osv.. Selvfølgelig avlede denne agitation sin modstand, og føreren herfor var navnlig Balthasar Christensen, der foreslog etkammersystemet og ubetinget almindelig valgret. Det så broget ud i valgetsudvalget; dets 17 mand opløste sig i ikke mindre end 6 mindretal, hvert med sit standpunkt. – Og sort så det samtidig udovre på krigsskuepladsen, lige indtil 6te juli 1849; da begyndte det at lette. Men under trykket af denne modgang og af den reaktion, der bredte sig hele Europa over, gik det op for folk, at ville de have noget ud af det hele, da måtte de nu skynde sig. Så opgav Balthasar Christensen etkammersystemet og gik ind på tokammeret, fremgået af almindelig valgret, af umiddelbare valg, og om dette standpunkt samlede sig 10 af udvalgets 17 mand. men samtidig samlede, hvad vi kan kalde Højre, sig om det såkaldte Bruun Jespersenske forslag, gående ud på, at valgene til Landstinget skulle foretages af valgmænd og selve landstingsmændene have en årsindtægt af mindst 1200 rigsdaler årlig. Mange af forslagsstillerne mente dog intet alvorligt med dette forslag; de ville kun hermed spænde ben for regeringsforslaget, så det forkastes for så bagefter at stemme nej for det Bruun Jespersenske, således at intet af forslagene kunne blive vedtaget og forsamlingen således vise sig udygtig til at løse den opgave, den var valgt til at løde; der var vel endog dem, der så småt ventede på, at en sådan skandale skulle give stødet til, at vi atter vendte tilbage til enevælden eller dog noget i den egn. Ved den endelige afstemning i rigsdagen rejste Balthasar Christensen sig så og erklærede, at han og hans parti ville stemme for det Bruun Jespersenske forslag, da intet bedre kunne nås, og da demokratiet også under disse vilkår ville kunne klare sig.

Under disse vilkår ville kunne klare sig. Man kan kalde resignation af Balthasar Christensen, at han indtog dette standpunkt, men man kan med samme ret kalde det klogskab; det var det, der i øjeblikket kunne nås, og det var således, at folket kunne være tjent dermed. – Dermed var grundloven reddet; den vedtoges endelig med 127 stemmer mod 13; den fastsatte altså vel to kamre, men begge fremgået af

den almindelige valgret, af den samme vælgerklasse. Og dette er hovedsagen, at hermed er den almindelige valgret, den almindelige medbestemmelsesret hævdet. Vel var der i folkets hus nu indrettet en fin stue til de mere maghoni folk, men der var dog kun et hus, som det selv kunne råde med, bestemme over. Just dette gjorde, at folk fik grundloven kjær, og folkets kærlighed blev – med Frederik den 7. ord – dens styrke. Vel sandt, at siden 66 er indretningen i folkets hus en noget anden, men en god portion af folkets gamle kærlighed er alligevel gået over på den reviderede grundlov, der ikke er en anden, fordi den er undergået en revision, om end den har lidt skår derved.

Balthazar Matthias Christensen

Så meget af den gamle grundlov er jo dog endnu tilbage. Navnet "Danmarks Riges Grundlov" er jo også endnu det samme; og så vist som dette ikke er et falsk navn, en løgn, så vist må meningen dermed være den, at grundloven skal endnu i ånd og sandhed være den samme, som da vi fik den i dag for 50 år siden. Lad os derfor være glade. Lad os se på grundloven og det, den førte med, i sin helhed og forstå og håbe, at de store grundsætninger om hver mands ret til at tale med om indretningen af vort folkehus, de står endnu ved magt, er endnu og vil i fremtiden vise sig at være virksomme i vort liv og i vor udvikling. I forvisning herom er det, vi i dag er samlet, ellers samledes vi ikke. Lad os da også samles i et leve for vort frihedsbrev, vort banner og mærke på toget mod folkelykke. Danmarks Riges Grundlov af femte juni 1849 leve (hurra!).

Grundlovsfesten ved Mogenstrup (sluttet)

— —

Sang for friheden

Folketingsmand **Peter Adler Alberti** fik nu ordet: Idet vi er samlet for at fejre grundlovens 50 årsdag, ligger det nær at tale om denne grundlovs skæbne indtil nu. Jeg indrømmer rigtigheden af, at vi endnu har meget at glæde os over i grundloven og meget at håbe på, men denne glæde svækkes jo dog unægtelig en del, når man ved, at loven ikke er bleven og den dag i dag ikke bliver respekteret, ikke efterlevet efter sin ånd og mening. Da det unægtelig forholder sig således, mener jeg også, at denne fest nærmest må få karakteren af en

håbets og mindets fest – håb om at nå tider, da grundloven fuldt ud kommer til sin ret; minde om, hvad der er sket med den. For at komme på det rene med, hvorledes vi fremtidig bør sætte vor kurs, er det nødvendigt at undersøge, hvorledes det kunne være, at grundloven af 5. juni 1849 ikke har været i stand til at føre sine tanker ud i livet; vil man helbrede en sygdom, er det nødvendigt allerførst at være klar over sygdommens væsen og art. Lad os da strax indrømme, at en sørgelig forandring er der foregået siden 1849. Ingen ville den gang have anset det for muligt, at en regering nogen sinde kunne komme til at sidde for styret i landet, kun støttet i Folketinget af 16 mand, der ikke en gang altid støtter den; sligt var utænkeligt for mændene fra 49. Man glædede sig i de dage over de sejre, som datidens unge vandt på valpladserne i Jylland og Sønderjylland; men ingen ville have troet, at når Folketinget om 50 år fortoslog en hædersgave til dem, der da vovede liv og lemmer for at redde landet, at der da fra regeringens side skulle blive rejst et kniberi, et prangeri og prutteri uden ende. Ingen ville da have drømt om muligheden af, at en regering, der støtter sig til en lille klat i Folketinget, nogen sinde skulle finde på at tage på "forventet tillægsbevilling" en stor sum, der i forvejen var nægtet af Rigsdagen, og uden nogen mindste udsigt til at få en sådan efterbevilling. Den, der for 50 år siden havde spået noget sådant, ville man have troet modet til Bidstrup, og først nu ville han være kommen ud igen på grund af sin fremsynethed. Alt i alt: Ingen af mændene fra 49 ville have en sådan tilbagegang mulig som den, vi har været vidne til. – Med rette bebrejder vi ganske vist de styrende og ledende deres overgreb og misbrug af grundloven; men mon man ikke tillige kan sige, at tilbagegangen for en del skyldes det, at den store befolkning ikke ret har haft øje for den almindelige valgrets betydning og værdi, ikke tilstrækkeligt har følt sig *forpligtede* til at benytte den valgret, grundloven giver os. Husk på, at i de første åringer efter grundlovens givelse var det et ganske forsvindende mindretal, der mødte frem valgdagen; det store flertal blev siddende hjemme, selv om det var fuldt ud enig med dem, der gav møde og gjorde deres pligt i fortsættelse af valgrettens betydning. Grundlovsforandringen i 1866 var aldrig kommen, var aldrig bleven gennemført, hvis vælgerne i de nærmest foregående år havde mødt og gjort deres pligt. Når jeg så stærkt har fremhævet dette, vil jeg dog føje til, at det jo var naturligt, at befolkningen måtte have tid til at vænne sig til den nye tilstand, som blev indført i 49, måtte have tid til at vænne sig til at arbejde med det politiske apparat, der da blev lagt i dets hånd. Først lidt efter lidt gik det op for folk, at det kom an på at vælge mænd, der var ånds- og hjærtebeslægtede med vælgerne selv,

og så fik man da det særsyn at se, at en ganske almindelig væver eller anden almuemand på valgdagen blev foretrukket for en lærd professor o.s.v. Men da de fine og lærde og kloge folk, der fra først af førte an, så dette, da sagde de: Ja vel, børnlille, men se, det var jo ikke meningen! I fik jo nok almindelig valgret, men kun for at bruge den fornuftigt og godt, for at vælge os fine og lærde mænd, der har forstand på sagerne. Og da begyndte de fine, dannede mænd at blive betænkelige og ane, at den almindelige valgret var en ulveunge, der kunne finde på at æde dem selv ud af huse, og så begyndte de at klamre sig til magten. Det er jo altid vanskeligt for et parti, der længe har været ved magten, at få tro på, at andre end netop de selv er i stand til at føre magtens tøjler, og således er det da også gået for Højre lige ned til i dag, da det synes at være bleven klart endog for dem selv, at de har "hængt for længe". Men i dette faktum lå grunden til, at de nationalliberale efter 64 gik sammen med godsejerne, der lige siden 49 havde siddet og surt set til, for at indskrænke valgretten. – At dette lykkedes for de sammensvorne, hænger sammen med den omstændighed, at grundloven, som jo blev givet midt under Treårskrigen, ikke kom til at omfatte også hertugdømmerne, der havde deres egen forfatning. De erindrer, at man i 1855 fik gennemført en såkaldt Fællesforfatning, der bestemte, at grundloven for visse områders vedkommende var fælles for både kongeriget og hertugdømmerne, medens hver del for sig på visse områder havde en særlig lovgivning; med gennemførelsen af denne Fællesforfatning, der skulle bringe os nationale fordele, tabte vi politisk; da foretoges den første indskrænkning af junigrundloven. Rigsdagen gik ind på alt dette, men dog kun på betingelse af, at hvis forbindelsen med hertugdømmerne nogen sinde hævedes, da skulle Femtejuni-grundloven atter fuldt og helt træde i kraft for Danmarks vedkommende. Dette blev også fra demokratiets side hævdet i 64; men de rådende og ledende indså, at nu var der oven på tabet af hertugdømmerne en gunstig lejlighed til fornyede indskrænkninger, til at sætte grundloven ordentlig til vægs, og erklærede, at aftalen af 1855 var bare noget, som den daværende rigsdag havde besluttet, men som på ingen måde havde lovskraft, og som ikke nu kunne være gældende. Det gjordes gældende, at det Rigsråd, vi i henhold til Fællesforfatningen af 1855 havde, ene var i stand til at tage beslutning om grundlovs-spørgsmålet, skønt man skulle synes, at når hertugdømmerne var borte, måtte også Rigsrådet af sig selv falde bort, og således gik det da til, at der blev nok til at gennemføre grundlovsforandringen af 1866. Man brugte dette fif, da man dog ikke holdt af rent ud at vedgå, at man stod valgretten efter livet. – Men da dette var sket, fik folk blik for, at nu gjaldt det om at nytte den valgret, der var levnet os, og så mødte vælgerne i stigende tal på valgdagene og øgede demokratiets styrke på Rigsdagen år for år, alt sammen i tro til, at regeringen naturligvis stedse måtte være i overensstemmelse med Folketinget. Thi derpå gik talerne og løfterne fra 66 ud. Men de rådende og ledende gav løfterne en god dag, som vi ved. Nogen skyld deri må vi måske dog atter søge hos Venstre selv. Vel voxede det op til at blive et stort flertal; men

der savnedes enighed og sammenhold, og det gav regeringen mod. Havde man haft et parti som det nuværende Venstre-Reformparti, der roligt og støt og fremfor alt enigt havde røgtet sin gjerning, da var provisorietiden næppe kommen. Jeg siger dette uden forklejning for nogen af de store, gamle førere, vi da havde; der skal tid også til at gro sammen; men jeg tror, som sagt, at ubrødeligt sammenhold i Venstre ville have skræmmet regeringen bort fra provisorierne, fra hvilke de da aldrig ville være kommen på lovens grund igen. Vil man indvende, at vi jo i fjor fik "Granat-provisoriet", da vil jeg sige, at det er altid lettere, ligger altid nærmere at slå ind på en sti, der allerede er trådt, end selv at være første mand til at gå. Fordi dette er min anskuelse af denne sag, nævner jeg Venstre Reformpartiet og lægger dem på sinde, at De af al mangt støtter dette; og det så meget mere, som dets arbejde og frugterne deraf er af den art, at alle fornuftige mennesker må yde det sin anerkendelse. Sidste valgdag synes jo også at give mig ret i dette, da kredse som Skjelskjør og Maribo sluttede sig til os. Det samme viser sig ved vore møder rundt i landet; jeg var selv vidne dertil forrige søndag i Vejlekredsen, da gamle modstandere i stort flertal sluttede sig til Thomas Nielsen. Når jeg taler om sammenhold og sammenslutning, er det dog ikke, fordi jeg håber på eller ønsker, at vore gamle modstandere på Rigsdagen skal slutte sig til Reformpartiet, det ville let bære spirer i sig til ny splid. Nej, tilslutningen skal foregå i det stille ude blandt vælgerne, og da fremgår deraf ganske af sig selv det nødvendige sammenhold på Rigsdagen. – Og sker det, da behøver vi ikke længere på grundlovsdagen at stå bedrøvede over, at vi ikke mere er i besiddelse af vor gamle ret. Vi har haft tålmodighed så længe, lad os have det endnu en stund, da når vi vel den dag, da den almindelige valgret bliver respekteret. Et leve for den almindelige valgret, og for, at den må få den betydning og den virkning, grundlovens fædre havde tænkt sig! Det ske!

Sang for Frederik den 7de

Folketingsmand **Christian Christensen Bønløkke** talte udførligt om Kong Frederik den 7de. Der var i den senere tid gjort forsøg på at kaste smuds på hans minde, men det var hans tro, at det ret snart ville blive vasket af igen; folket ville ikke glemme, at han fuldbrogede en stor kongegjerning, der ikke lod sig fordunkle af en samling bagateller om hans privatliv.

Taleren mindede om, hvorledes tilstanden var under enevælden, da kongens vilje alene var landets lov, da alle erhverv stod i stampe, da der ikke var tale om nogen som helst personlig frihed, da det før Frederik var "lettere at komme ud af tugthuset, end ud af stats-

kirken". Det var derfor intet let hverv den unge konge fik i 1848; men hans valgsprog: "Folkets Kjærlighed min styrke" var intet mundsvejr. Han elskede i sandhed sit folk; derfor elskede det også ham. Men kærlighed skaber tillid, og tilliden gav styrke til i fællesskab både at få bugt med oprøret og at gennemføre den politiske forandring, som de to foregående talere havde dvælet udførligt ved. – Af kongens forhold personligt til de mange stærke rørelser i hine dage gav taleren en udførlig skildring: Frederik den 7de havde sine personlige fejl og svagheder, det har vi alle; men i sager, som angik land og folk var han stærk. Derfor skal hans minde leve længe blandt os. Lad os blotte vore hoveder i ære for hans minde! – Medens forsamlingen blottede hovederne sluttede taleren med et leve for Kong Frederik den 7des store værk, Grundloven – den leve!

Sang for anmark

Folketingsmand **Julius Frandsen** skulle derefter tale for Danmark. Han vil – nu efter tre lange taler – gøre det ganske kort. Han mindede da om ordene af Rasmus Kristian Rask "Sit fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette", og om hvorledes Rask selv i sit liv virkeliggjorde disse ord. – Og der er Dalgas, manden der kæmpede med i den håbløse kamp i 64, men som derefter i ensomheden ovre på de jyske heder blev grebet af tanken om at vinde ind ad, hvad ud ad var tabt, og som derefter viede hele sit liv til kultivering af vide, øde egne i vort land. – Der er en mand som Grundtvig, der i hele sit lange liv arbejdede for at udvide den menige mands åndelige horisont. Som hans eftermæle står de danske højskoler, hvor Danmarks unge bønder endnu i lange tider vil udvide deres åndelige udvikling og dygtiggøre sig til at blive gode sønner af landet. Ikke heller er det for meget sagt, at de bedste og fleste af vore flittige, dygtige og trofaste almuelærere i børneskolen er, det de er, fordi de i så mange henseender er påvirket af Grundtvig. – Som vi således her i vort lille land har haft stormænd, der gjorde alt for deres land, har stene til dens bygning, således vil vi håbe, at det også fremdeles må være tilfældet; da klarer vi vel alt det, der også i vore dage truer vort land. Sluttelig mindede taleren om vor deltagelse i Fredskonferencen i Haag, ønskede et godt resultat også heraf, og sluttede med et leve for vort fædreland, Danmark. (hurra!)

Sangen: Juniluftning

Landstingsmand **Jens Rasmussen** følte sig på dette tidspunkt som det femte hjul til vognen. Han ville dog

udtale sin tilfredshed med, at ingen af de foregående talere havde påstået, at vi levede i miraklernes tid. Grundloven kom ikke som faldende fra himlen ned, men som følge af en foregående udvikling. Kravet om menneskerettighederne, således som det rejste sig i revolutionstiden i Frankrig og forplantede sig til vort land, det lå til grund for stavnsbåndets løsning, og hvad dermed stod i forbindelse efter at have slået rod hos mænd som Bernstorff, Reventlov og Colbjørnsen.

Som der i naturen gælder den lov, at alt skal have sin pasning, sin røgt og pleje, således også i det politiske liv. Lad os mindes de mænd, der gav vort politiske liv denne pasning. Jeg bryder mig nu ikke så meget om at nævne mænd som Ploug og Lehmann mfl., der blev bange for deres egen gerning, men lad os tænke på mænd som Balth. Christensen, Drewsen, Alberti, Frølund, Berg, der hver især har klaret så mange spørgsmål for os, også her i disse tre valgkredse, og nu er gået bort til den store armé. Deres minde leve! Leve således, at den luftning, der gik med dem over landet, fremdeles må bære os fremad. Da falder Højres principper af sig selv bort, da bliver der fremfærd i vort land. Leve mindet om børe forkæmpere for frihedens og demokratiets sag! (hurra!)

Dirigenten: Jeg føler mig overbevist om, at jeg nu på den store forsamlings vegne kan sige talerne tak for, hvad de her har sagt os. Skulle jeg nævne i en sum, hvad der for mig synes at have været understrømmen i det, som her er bleven talt, da skulle det være: Ønsket om, at folkets vilje til enhver tid må være landets lov. Gid dette må ske! Talerne leve! (hurra) – På fest-udvalgets vegne bringer jeg derefter forsamlingen tak for den store tilslutning, for den store opmærksomhed, hvormed den har fulgt talerne. Jeg knytter hertil ønsket om, at denne fest fremdeles i sit forløb må blive til glæde for alle deltagerne. – Og før vi nu slutter denne del af festen, vil jeg bede forsamlingen istemme et hurra for ejeren af denne udmærkede festplads, grev Danneskiold-Samsøe, Hesede, med tak for i dag og for de mange gange før, han har overladt os sin skov. Grev Danneskiold-Samsøe leve! (hurra!)

Fællesspisningen

Foregik derefter i den ny sal i Mogenstrup kro, hvor hver en plads ved bordet i et øjeblik var besat.

Formanden for Femtejuni-Folkeforeningen i Næstvedkredsen, parcelist **Niels Pedersen**, Pederstrup, bød velkommen til bords.

Folketingsmand **Bønløkke** takkede for at være bleven deltager i denne smukke fest. Han ville sige festudvalget tak for festen og adressere denne tak til redaktør **Regnar Petersen**. Festudvalget leve!

Redaktør **Regnar Petersen** takkede på udvalgets vegne og gik derefter over til at omtale Venstre-Reformpartiet, hvis sammenhold var dets styrke. Partiets gode stilling skyldes i første række dets formand Christensen-Stadil, hvem der her var grund til at nævne og mindes med tak. Med ønsket om fremgang og held i arbejdet: Reformpartiet leve!

Lærer **Christensen**, Ring, talte om skoven, der ikke kunne enes om at springe ud, fordi den ikke kunne enes om farven; tilsidst kom den dog, og farven blev lysegrøn. I nogen måde var forholdet det samme med grundloven. Måtte den snart "springe ud" og dens farve blive lysegrøn;

"thi det er håbets farve". Det ske!

Jens Hansen, Sønderdræset, nævnte frem-skridtene i de sidst forløbne 50 år og udtalte ønsket om, at de næste 50 år måtte blive endnu bedre!

Alberti: Tak på Reformpartiets vegne; også han troede, at dette parti var faldet til for at føre vor politiske udvikling frem. Taleren var glad for Bønløkkes tilbagevisning af general Holtens omtale af Frederik den 7de. "Jeg havde altid før troet, at general Holten var en pæn mand, men efter at have læst hans bog er jeg kommen på andre tanker", således som han, adjudanten, besudler mindet om den konge, i hvis tjeneste han stod. Han vil bibringe os indtrykket af, at kongen var en gal mand med enkelte lyse øjeblikke; men sandheden er, at kongen var en mand, der forstod at finde *de rette ord til de rette tanker og i rette tid*, lige fra martsdagene 1848, og til han i 1863 tog afsked med Grækenlands daværende unge konge. Nå, bogen vil ej heller formå at sætte nogen varig plet på kongens minde blandt os. Det leve længe hædret!

Folketingsmand **Jul. Frandsen** udtalte sig om landbostandens vilkår og retfærdige krav om mere hensyntagen til sig, så dens udbytte kunne komme til at stå i rimeligt forhold til dens arbejde, det til grund liggende her i landet. Det ske!

N. Pedersen, Pederstrup, mindede om, at "de unges valgret" havde været med i arbejdet for denne sammenkomst. Han glædede sig over de unges deltagelse i det offentlige livs arbejde, fordi de jo skulle fortsætte de ældres arbejde. Et leve for de unge!

Lærer **Jensen**, Smidstrup, udtalte smukke ord for pressen og dens arbejde i ffemskridtets tjeneste. "At sige: Den gode presse, fremskridtspressen". Den leve!

Jørg. Lund, Næstved, takkede for de fagre ord og talte om betimeligheden af, hvad en af de tilstedeværende talere nylig i en bog havde indprentet os: "Aldrig fortvivle"! Manden var præsten Morten Pontoppidan. Han leve!

Journalist **J. P. Neerup**, Nestved, formand for "de unges valgret" i kredsen, takkede på dennes vegne for N. Pedersens udtalelser. De ældre leve!

Pastor **Pontoppidan:** Tak til den herre – jeg ved ikke, hvem han var – der talte så smukt til min ros. Det gjorde mig godt. Men siden her nu er mindet om og talt for Reformpartiet og dets fører, synes det mig på sin plads også at minde om en anden betydelig mand i dansk politik, F. Boisen nemlig. Jeg ser ikke rettere, end at hans politiske virksomhed lige til 1ste april 1894 danner baggrunden for Reformpartiets politik. Jeg opfordrer ikke til noget hurra for Boisen; thi jeg er næppe i overensstemmelse med mange i denne forsamling; men jeg drikker for mig selv et glas for Boisen. Tag mig det ikke ilde op!

Bd. **Rasmus Nielsen**, Brøderup: Jeg vil blot i anledning af pastor Pontoppidans ord sige: Jeg gør fru Bergs ord, udtalt til Boisen forud for valget efter forliget, til mine. Jeg ønsker Boisen god helbred, men alt mulig politisk uheld!

Efter at **Bønløkke** havde udtalt en tak for skålen for Reformpartiet, bød **N. Pedersen** velbekomme.

For længst var da ude på festpladsen al morskaben i gang. Snart glimtede mellem de grønne træer lange rækker af røde, grønne, gule og blå lygter og lamper om kap med karrusellernes og teltenes mange prismelamper og anden glimrende herlighed. Musik og sang tonede viden om; latter og udmærket humør, dans og fyrværkeri, menneskemylder og vognrækker forkyndte, at der var fest ved Mogenstrup.

Grundlovsfesten ved Mogenstrup

dannede i enhver Henseende et værdigt B-d i den lange Række af Grundlovsfester, der i Mandags blev høit vandt over. Alle Faktorer havde som flaaet sig sammen for at gjøre Festen ved Mogenstrup vellykket: en fortrinlig Festsplads, et glimrende Sofistikvej, alle de paaregnede Taler mødt og en Mængde Mennesker fra de tre hidsjællandske Folketingskredse. Omkring Talerstolen var der om Eftermiddagen samlet med et rundt Tal 3000, der jævnt veksle holdt Stand i de tre Timer, Talerne stod paa, medens vel ca. 1000 kom og gik til og fra. Ved 8-Tiden om Aftenen var Tallet alt i alt fæjet til ca. 5000. Dette Overflag stemmer ogsaa med Opgivelserne fra Billetsalget. — Og nu Stemningen, denne Festernes Grabmaal? Som vi skrev forleden: der var intet af, hvad man kalder „oven ud af Begjærling“ hverken hos Talerne eller hos Tilhørerne, men der kom til Orde en klar Forstaaelse af Grundlovens Værd for Folk og Land i de forløbne 50 Aar og en sikker Fortrøstning til fortsat Vægt og Udvikling i Fremtiden paa dens Grund, og dette blev øjensynlig mødt med en tilsvarende Forstaaelse hos Tilhørerne. Her som alle Begjæ, hvor flere tusend Mennesker er samlet, havde det sikkert været en temmelig let Sag at faa fremkaldt den saakaldte „Feststemning“, der i sin Tid er bleven værdiat alt for højt; men der blev intet Forsøg gjort i saa Henseende, og derfor kom der over hele Dagen en vis Tilforlidelighed, der — forat bruge en populær Bending — flæder Demokratiet i en Tid, der rent politisk set er en Opgangstid, vi ikke i mangfoldige Aar har været Vidne til. Denne tilforlidelige Værdighed, lige langt fra Mæthed og højbenet Springstid, synes at være et af Grundlovsjubilæets gode Tegn.

Oven for Mogenstrup Kro og paa højre Haand, naar man kommer fra Næstvedsiden, havde man valgt Festspladsen for at komme tilstrækkelig langt borte fra den befærdede Vej. Her — bag ved Gynger og Karusseller og Telte og hele det øvrige Festsapparat — var midt imellem Træerne rejst en rummelig Tribune helt beklædt med rødt og hvidt, ikke som sædvanlig beklædt med grønt. Tribunens Bagside dannede en Baldakin, hvorpaa der foroven var anbragt et: Grundloven leve! Foran Tribunen var rejst en Aile af gran- og blomsterklædte Flagstænger bærende røde hvide Skjolde med Raabene paa en Del af de Mænd, der i første Linje arbejdede med paa og for Grundloven; ved Aileens modsatte Ende, altsaa lige over for Talerstolen var paa et imiteret Granitfodstykke anbragt en Buste af Kong Frederik d. 7. To store Uerporte dannede Indgangen til Festspladsen, hvor Flag paa Flag i øvrigt hang ned fra de grønne Trær. Maalermester Sørensen, Næstved, der saa ofte før har vist sin Kunst som Dekorator, havde megen Uer af sit Arbejde.

Præsident Christensen, Ring, traadte lidt over Kl. 3 frem paa Tribunen og udtalte: Det Hæder er mig overdraget at aabne denne Fest og byde velkommen til Forsamlingen. Tak for den store Tilslutning og til de indbudte Taler, der alle er kommen til Stede, og som jo skal yde det vægtigste Bidrag til Festen. Indbyderne har ment det rigtigt og gavnligt at foranstalte denne Fest for Grundloven; og er maaske end Grundlovsglæden noget blandet, saa er Skylden dog ikke Grundlovens, men de Mænds, der var nærmest til at røgte den, da den endnu — som Bloug har sagt — var i Knægtalderen. Naar Grundloven alligevel, trods Angreb og Banrøgt, har været til Gavn og Glæde for os, da er det, fordi den er født ud af Folkets Aand og Hjærte, og naar saa er, da fødes vel og de Mænd, der en Gang vil regere med den i samme Aand. Et Leve for, at dette maa se, at Grundloven maa komme til sin Ret! Et Leve for Mindet om de Mænd, der med Rette nævnes Grundlovens Fædre!

Redaktør Regnar Petersen, Næstved: Paa Festsamlingens Opfordring overtager jeg Hæderet som Ordstyrer her paa denne Plads. Maa jeg bede Forsamlingen hylse Sengen for Grundloven.

Pastor Morten Pontoppidan talte derefter for Grundloven: Værdige Forsamling! Danske Mænd og Kvinder! Vi er her samlet i Naturens store Festsal, den bedste, der findes; jeg tænker, at næppe har noget Folk en bedre og smukkere at samles i. Og her skal vi tales ved om Folkets Hus, det Hus, som Lovgivningsmagten bygger. Det er jo en gammelkendt Sætning, at „med Lov skal man Land bygge“, og herved er tydeligvis sagt, at med Lovgivning bygger man Hus for Folket, saa det

er kan gjøre sin Gjærning og gaa sin Gang trygt og sikkert. Nu er det jo rart at bo i et vel indrettet Hus, men bedre endnu, om dette Hus er ens eget, saa man selv kan bestemme over det og dets Indretning i alle Maader. At saa det saaledes lavet var netop Hensigten med Grundloven, medens det i Enevældens Dage gik saaledes til, at man da ved kongelige Kommissioners Hjælp byggede Hus for os. Kan godt være, at Enevældstingerne ofte gjorde det saa godt, som de forstod, men Folket fik bare ikke Fornemmelsen af, at det var deres eget Hus, der byggedes paa, for de var ikke selv med at bestemme Husets Indretning. Men saaledes er det nu, og saaledes har det været, siden den almindelige Valgret holdt sit Indtog i Landet; den var det, der gav Krivandsfølelsen, fulgt af Ansvarfølelsen; med den almindelige Valgret vaagnede en Følelse af Folke-majestæt, en til da ganske ny Følelse blandt os. Denne Følelse vaagnede alt i Markdagene, da det store Folketog gik op til Kristiansborg Slot og fik Kongens Bæste om en ny Regering og en ny Forfatning. Da fæste Folket sig første Gang hæderet som Folk, og man ventede sig nu, at Kongens Svar snarest muligt skulde give sig Udtryk i en Lov om Valg af en almindelig Folkerepresentation.

Det forelagte Udkast til en Valglov til den grundlovgivende Rigsforsamling udsædes dog, for saa vidt som den indeholdt en Bestemmelse om 48 kongevalgte; man saa heri en Krænkelser af den almindelige Valgret, og man rejste Protest derimod, men det vedtoges ikke desmindre af begge Stændersforsamlinger. I Oktober Maaned 1848 traadte saa den grundlovgivende Rigsdag sammen for at drøfte det af Regeringen forelagte Grundlovsudkast. Der var heri ikke Tale om kongevalgte Medlemmer af den lovgivende Forsamling, men det indeholdt en Bestemmelse om en Deling i to Kamre, fremgaaet af umiddelbare Valg. Imod disse umiddelbare Valg blev der fra visse Hold agiteret stærkt, der blev endog indgivet Adresseer imod dem, og der fremkom Forslag om en Valgcensur, der fastsatte, at Betingelsen for at være Valgberetigtede være saa meget Partiforstand eller saa stor en Aarsinddrægt osv. Selvfølgelig aalede denne Agitation sin Modstand, og Føreren herfor var navnlig Valthasar Christensen, der foreslog Etkammerstyret og ubetinget almindelig Valgret. Det saa broget ud i Valgretsudvalget; dels 17 Mand opførte sig i ikke mindre end 6 Mindretal, hørt med sit Standpunkt. — Og fort saa det samtidig ud over paa Krigsskuepladsen, lige indtil 6te Juli 1849; da begyndte det at lette. Men under Tryk af denne Modgang og af den Reaktion, der bredte sig hele Europa over, gik det op for Folk, at vilde de have noget ud af det hele, da maatte de nu stynde sig. Saa opgav Valthasar Christensen Etkammerstyret og gik ind paa Tokammeret, fremgaaet af almindelig Valgret, af umiddelbare Valg, og om dette Standpunkt samlede sig 10 af Udvalgets 17 Mand. Men samtidig samlede, hvad vi kan kalde Højre, sig om det saakaldte Bruun-Færsøperske Forslag, gaaende ud paa at Valgene til Landstinget skulde foretages af Valgmænd og selve Landstingsmændene have en Aarsinddrægt af mindst 1200 Rgsdaler aarlig. Mange af Forslagstillerne mente dog intet alvorsigt med dette Forslag; de vilde kun hermed spænde Ben for Regeringsforslaget, saa det forkastet for saa baatter at stemme Nej for det Bruun-Færsøperske, saaledes at intet af Forslagene skulde blive vedtaget og Forsamlingen saaledes vise sig udgyt til at løse den Opgave, den var valgt til at løse; der var vel endog d.m. der saa smaat rentede paa, at en saadan Skandale skulde give Stødet til,

at vi alder vendte tilbage til Ensvælden eller dog noget i den Gæn. Ved den endelige Afstemning i Rigsdagen rejste Valthasar Christensen sig saa og erklærede, at han og hans Parti vilde stemme for det Bruun-Færsøperske Forslag, da intet bedre kunde naas og da Demokratiet ogsaa under disse Vilkaar vilde kunne klare sig. Man kan kalde det Resignation af Valthasar Christensen, at han indtog dette Standpunkt, men man kan med samme Ret kalde det Skogskab; det var det, der i Øjeblikket kunde naas, og det var saa ledes, at Folket kunde være tjent dermed. — Dermed var Grundloven reddet; den vedtoges endelig med 127 Stemmer mod 13; den fastsatte altsaa vel to Kamre, men begge fremgaaet af den almindelige Valgret, af den samme Valgberetigelse. Og dette er Hovedsagen, at hermed er den almindelige Valgret, den almindelige Medbestemmelsesret høvudet. Vel var der i Folkets Hus nu indrettet en fin Stue til de mere mægtige Folk, men der var dog kun et Hus, og det var Folkets eget Hus, som det selv kunde raade med, bestemme over. Just dette gjorde, at Folket fik Grundloven kjær, og Folkets Kjærlighed blev — for at bruge Frederik den syvendes Ord — dens Styrke. Vel sandt, at siden 66 er Indretningen i Folkets Hus en noget anden, men en god Portion af Folkets gamle Kjærlighed er alligevel gaaet over paa den reviderede Grundlov, der ikke er en anden, fordi den er undergaaet en Revision, om end den har lidt Stærk derved. Saa meget af den gamle Grundlov er jo dog endnu tilbage. Navnet „Danmarks Riges Grundlov“ er jo ogsaa endnu det samme; og saa vist som dette ikke er et falsk Navn, en Løgn, saa vist maa Menningen dermed være den, at Grundloven skal endnu i Aand og Sundhed være den samme, som da vi fik den i Dag for 50 Aar siden. Lad os derfor være glade. Lad os se paa Grundloven og det, den førte med, i sin Helhed, og forstaa og haabe, at de store Grundsatninger om hver Mandes Ret til at tale med om Indretningen af vort Folkehous, de staa endnu ved Magt, er endnu og vil i Fremtiden vise sig at være virksomme i vort Liv i vor Udvikling. I Forvisningen herom er det, vi i Dag er samlet, ellers samlede vi ikke. Lad os da ogsaa samles i et Leve for vort Frihedskærv, vort Banner og Mærke paa Toget mod Folkeafke. Danmarks Riges Grundlov af femte Juni 1849 leve! (Hurra!).

(Fortsættes.)

Præstø Avis den 8.6.1899:

Grundlovsfesten

ved
Mogenstrup.

(Sluttet.)

Sang for Friheden.

Folketingsmand Alberti fik nu Ordet: I det vi er samlet for at fejre Grundlovens 50 Aarsdag, ligger det nær at tale om denne Grundlovs Stabne indtil nu. Jeg indrømmer Rigtigheden af, at vi endnu har meget at glæde os over i Grundloven og meget at haabe paa, men denne Glæde svækkes jo dog unægtelig en Del, naar man ved, at Loven ikke er bleven og den Dag i Dag ikke bliver respekteret, ikke efterlevet efter sin Aand og Mening. Da det unægtelig forholder sig saaledes, mener jeg ogsaa, at denne Fests nærmeste maa saa Karakteren af en Haabets og Mindets Fests — Haab om at naa Liden, da Grundloven fuldt ud kommer til sin Ret; Minde om, hvad der er sket med den. For at komme paa det rene med, hvorledes vi fremtidig bør sætte vor Kurs, er det nødvendigt at undersøge, hvorledes det kunde være, at Grundloven af 5. Juni 1849 ikke har været i Stand til at føre sine Tanker ud i Livet; vil man helbrede en Sygdom, er det nødvendigt allerførst at være klar over Sygdommens Bæsen og Art. Lad os da strax indrømme, at en forfælgelig Forandring er der foregaaet siden 1849. Ingen vilde den Gang have anset det for muligt, at en Regering nogen Sinde kunde komme til at sidde for Styrret i Landet, kun støttet i Folketinget af 16 Mand, der ikke en Gang altid støtter den; sligt var utænkeligt for Mændene fra 49. Man glædede sig i de Dage over de Sejre, som Datidens unge Mænd vandt paa Valpadsjerne i Jylland og Sønderjylland; men ingen vilde have troet, at naar Folketinget om 50 Aar

foreslog en Fæderdgave til dem, der da bovede Liv og Lemmer for at redde Landet, at der da fra Regeringens Side skulde blive rejst et Kniberi, et Brangeri og Brutteri uden Ende. Ingen vilde da have drømt om Muligheden af, at en Regering, der støtter sig til en lille Klat i Folketinget, nogen Sinde skulde finde paa at tage paa „forventet Tillægsbevilling“ en stor Sum, der i Forvejen var nægtet af Rigsdagen, og uden nogen mindste Udsigt til at faa en saadan Efterbevilling. Den, der for 50 Aar siden havde spaaet noget saadant, vilde man have troet moden til Vidstrup, og først nu vilde han være kommen ud igjen paa Grund af sin Fremsynethed. Alt

ialt: ingen af Mændene fra 49 vilde have troet en saadan Tilbagegang mulig som den, vi har været Vidne til. — Med Rette bebrejder vi ganske vist de styrende og ledende deres Overgreb og Misbrug af Grundloven; men mon man ikke tillige kan sige, at Tilbagegangen for en Del skyldes det, at den store Befolkning ikke ret har haft Øje for den almindelige Valgrets Betydning og Værdi, ikke tilstrækkeligt har følt sig forpligtede til at benytte den Valgret, Grundloven giver os. Husk paa, at i de første Aaringer efter Grundlovens Givelse var det et ganske forsvindende Mindretal, der mødte frem Valgdagen; det store Flertal blev siddende hjemme, selv om det var fuldt ud enigt med dem, der gav Møde og gjorde deres Pligt i Forstaaelse af Valgrettens Betydning. Grundlovsforandringen i 1866 var aldrig kommen, var aldrig bleven gennemført, hvis Vælgerne i de nærmest foregaaende Aar havde mødt og gjort deres Pligt. Naar jeg saa stærkt har fremhævet dette, vil jeg dog sige til, at det jo var naturligt, at Befolkningen maatte have Tid til at vænne sig til den ny Tilstand, som indførtes i 49, maatte have Tid til at vænne sig til at arbejde med det politiske Apparat, der da blev lagt i dets Haand. Først lidt efter lidt gik det op for Folk, at det kom an paa at vælge Mænd, der var aands- og hjærtebeslagtede med Vælgerne selv, og saa fik man da det Særlyst at se, at en ganske almindelig Bæver eller anden Almuemand paa Valgdagen blev foretrukket for en lærd Professor o. s. v. Men da de fine og lærde og kloge Folk, der fra først af førte an, saa dette, da sagde de: Ja vel, Børnlille, men se, det var jo ikke Meningen! I fik jo nok almindelig Valgret, men kun for at bruge den fornuftigt og godt, for at vælge os fine og lærde Mænd, der har Forstand paa Sagerne. Og da begyndte de fine, dannede Mænd at blive betænkelige og ane, at den almindelige Valgret var en Udvælgelse, der kunde finde paa at æde dem selv ud af Huse, og saa begyndte de at klamre sig til Magten. Det er jo altid vanskeligt for et Parti, der længe har været ved Magten, at saa Tro paa, at andre end netop de selv er i Stand til at føre Magtens Tøjler, og saaledes er det da ogsaa gaet for Højre lige ned til i Dag, da det synes at være bleven klart endog for dem selv, at de har „hængt for længe“. Men i dette Faktum ligger Grunden til, at de nationalliberale efter 64 gik sammen med Godsejerne, der lige siden 49 havde siddet og surt set til, for at indskrænke Valgretten. — At dette lykkes for de sammensvorne, hænger sammen med den Omstændighed, at Grundloven, som jo blev givet midt under Tre-aarskrigen, ikke kom til at omfatte ogsaa Hertugdømmerne, der havde deres

egen Forfatning. De erindrer, at man i 1855 fik gennemført en saakaldt Fællesforfatning, der bestemte, at Grundloven for visse Omraaders Vedkommende var fælles for baade Kongeriget og Hertugdømmerne, medens hver Del for sig paa visse Omraader havde en særlig Lovgivning; med Gennemførelsen af denne Fællesforfatning, der slutte bringe os nationale Fordele, tabte vi politisk; da foretoges den første Indskrænkning af Junigrundloven. Rigsdagen gik ind paa alt dette, men dog kun paa Betingselse af, at hvis Forbindelsen med Hertugdømmerne nogen Sinde hævedes, da slutte Femtejuni-Grundloven atter fuldt og helt træde i Kraft for Danmarks Vedkommende. Dette blev ogsaa fra Demokratiets Side hævdet i 64; men de raadende og ledende indsaa, at nu var der oven paa Tabet af Hertugdømmerne en gunstig Lejlighed til fornyede Indskrænkninger, til at sætte Grundloven ordentlig til Vægs, og erklærede, at Aftalen af 1855 var bare noget, som den daværende Rigsdag

havde besluttet, men som paa ingen Maade havde Lovskraft, og som ikke nu kunde være gjældende. Det gjordes gjældende, at det Rigsraad, vi i Genhold til Fællesforfatningen af 1855 havde, ene var i Stand til at tage Beslutning om Grundlovsforandringen, Njont man slutte synes, at naar Hertugdømmerne var borte, maatte ogsaa Rigsraadet af sig selv falde bort, og saaledes gik det da til, at der blev nok til at gennemføre Grundlovsforandringen af 1866. Man brugte dette Tilfælde, da man dog ikke holdt af rent ud at vedgaa, at man stod Valgretten efter Livet. — Men da dette var set, fik Folk Blik for, at nu gjaldt det om at nytte den Valgret, der var levet os, og saa mødte Vælgerne i stedse stigende Tal paa Valgdagene og øgede Demokratiets Styrke paa Rigsdagen fra Aar til Aar, altsammen i Tro til, at Regeringen naturligvis stedse maatte være i Overensstemmelse med Folketinget. Thi derpaa gik Talerne og Løfterne fra 66 ud. Men de raadende og ledende gav Løfterne en god Dag, som vi ved. Nogen Skyld heri maa vi maasse dog atter søge hos Venstre selv. Vel vovede det op til at blive et stort Flertal; men der savnedes Enighed og Sammenhold, og det gav Regeringen Mod. Havde man haft et Parti som det nuværende Venstre-Reformparti, der roligt og støt og fremfor alt enigt havde røgtet sin Gjærning, da var Provisorietiden næppe kommen. Jeg siger dette uden Forklejnelse for nogen af de store, gamle Førere, vi da havde; der skal Tid ogsaa til at gro sammen; men jeg tror, som sagt, at ubrødeligt Sammenhold i Venstre vilde have stræmmet Regeringen bort fra Provi-

forierne, fra hvilke de da aldrig vilde bære kommen paa Lovens Grund igjen. Vil man indvende, at vi jo dog i Fjor fik „Granatprovisoriet“, da vil jeg sige, at det er altid lettere, ligger altid nærmere at staa ind paa en Sti, der allerede er traadt, end selv være første Mand til at gaa. Fordi dette er min Anskuelse af denne Sag, nævner jeg Venstre Reformparti og lægger Dem paa Sinde, at De af al Magt støtter dette; og det saa meget mere, som dets Arbejde og Frugterne deraf er af den Art, at alle fornuftige Mennesker maa yde det sin Anerkjendelse. Sidste Valgdag synes jo ogsaa at give mig Ret i dette, da Kredse som Skjelskør og Maribo sluttede sig til os. Det samme viser sig ved vore Møder rundt i Landet; jeg var selv Vidne dertil forrige Søndag i Vejlefredsen, da gamle Modstandere i stort Flertal sluttede sig til Thomas Nielsen. Naar jeg taler om Sammenhold og Sammenlutning, er det dog ikke, fordi jeg haaber paa eller ønsker at vore gamle Modstandere paa Rigsdagen skal slutte sig til Reformpartiet, det vilde let bære Spiren i sig til ny Splid. Nej, Tilslutningen skal foregaa i det stille ude blandt Vælgerne, og da fremgaar deraf ganske af sig selv det nødvendige Sammenhold paa Rigsdagen. — Og Her det, da behøver vi ikke længere paa Grundlovsdagen at staa bekrøvede over, at vi ikke mere er i Besiddelse af vor gamle Ret. Vi har haft Taalmodighed saa længe, lad os have det endnu en Stund, da naar vi vel den Dag, da den almindelige Valgret bliver respekteret. Et Leve for den almindelige Valgret og for, at den maa faa den Betydning og den Virkning, Grundlovens Fædre havde tænkt sig! Det se! (Hurra!)

Sang for Frederik den 7de.

Folketingsmand Børnølle talte udvalgt om Kong Frederik den 7de. Der var i den senere Tid gjort Forsøg paa at fæste Smuds paa hans Minde, men det var hans Tro, at det ret snart vilde blive vasket af igjen; Folket vilde ikke glemme, at han fuldbroget en stor Kongegjærning der ikke lod sig fordunkle af en Samling Bagtalelser om hans Privatliv. Taleren mindede om, hvorledes Tilstanden var under Gnevelden, da Kongens Vilje alene var Landets Lov, da alle Erhverv stod i Stampe, da der ikke var Tale om nogen som helst personlig Frihed, da det f. Ex. var „lettere at komme ud af Luthuset end ud af Statskirken“. Det var derfor intet let Hverv den unge Konge fik i 1848; men hans Valgsprog: „Folkets Kjærlighed min Styrke“ var intet Mundstvejr. Han elskede i Sandhed sit Folk; derfor elskede det ogsaa ham. Men Kjærlighed skaber Tillid, og Tilliden gav Styrke til i Fællesskab baade at faa Bugt med Oprøret og at gennemføre den politiske Forandring, som de

to foregaaende Talere havde dvælet udførligt ved. — Af Kongens Forhold personligt til de mange stærke Rørelser i hine Dage gav Taleren en udførlig Skildring: Frederik den 7de havde sine personlige Fejls og Svagheder, det har vi alle; men i Sager, som angik Land og Folk var han stærk. Derfor skal hans Minde leve længe blandt os. Lad os blotte vore Hoveder til Ære for hans Minde! — Mens Forsamlingen blottede Hovederne sluttende Taleren med et Leve for Kong Frederik den 7des store Værk, Grundloven — den leve! (Hurra!)

Sang for Danmark.

Folketingsmand F. U. Frandsen skulde derefter tale for Danmark. Han vil — nu efter tre lange Taler — gøre det ganske kort. Han mindede da om Ordene af R. Kr. Raft: „Sit Fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette“, og om hvorledes Raft selv i sit Liv virkelig gjorde disse Ord. — Og der er Dalgas, Manden, der kæmpede med i den haabløse Kamp i 64, men som derefter i Ensomhedenovre paa de jyske Heder blev grebet af Tankten om at vinde ind ad, hvad ud ad var tabt, og som derefter viede sit Liv til Kultivering af vide, øde Egne i vort Land. — Der er en Mand som Grundtvig, der i hele sit lange Liv arbejdede for at udbide den menige Mands aandelige Horisont; som hans Eftermæle staar de danske Højskoler, hvor Danmarks unge Vender endnu i lange Tider vil øge deres aandelige Udvikling og dygtiggjøre sig til at blive gode Sønner af Landet. Ikke heller er det for meget sagt, at de bedste og fleste af vore flittige, dygtige og trofaste Almuelærere i Børneskolen er, det de er, fordi de i saa mange Henseender er paavirket af Grundtvig. — Som vi saaledes her i vort lille Land har haft Stormænd, der gjorde alt for deres Land, har Stene til dens Bygning, saaledes vil vi haabe, at det ogsaa fremdeles maa være Tilfældet; da klarer vi vel alt det, der ogsaa i vore Dage truer vort Land. Sluttelig mindede Taleren om vor Deltagelse i Fredskonferencen i Haag, ønskende et godt Resultat ogsaa heraf, og sluttende med et Leve for vort Fædreland, Danmark. (Hurra!)

Sangen: Junilustning.

Landstingsmand S. Rasmussen fælte sig paa dette Tidspunkt som det femte Hjul til Vognen. Han vilde dog udtale sin Tilfredshed med, at ingen af de foregaaende Talere havde paastaet, at vi levede i Miraklernes Tid. Grundloven kom ikke som faldende fra Himlen ned, men som Følge af en foregaaende Udvikling. Kravet om Menneſterettighederne, saaledes som det rejste sig i Revolutions-tiden i Frankrig og forplantede sig til vort Land, det laa til Grund for Stabssbaandets Væsnina. og hvad

dermed stod i Forbindelse efter at have slaet Rod hos Mænd som Bernstorff, Reventlov og Colbjørnsen. Som der i Naturen gjælder den Lov, at alt skal have sin Paaſning, sin Røgt og Pleje, saaledes ogsaa i det politiske Liv. Lad os mindes de Mænd, der gav vort politiske Liv denne Paaſning. Jeg bryder mig nu ikke saa meget om at nævne Mænd som Bloug og Lehmann m. fl., der blev hange for deres egen Gjærning, men lad os tænke paa Mænd som Valth Christensen, Drewsen, Alberti, Frølund, Berg, der hver i sin Tid har gjort saa mange Spørgsmaal for os, ogsaa her i disse tre Valgkredsje, og nu er gaaet bort til den store Ærme. Deres Minde leve! Leve saaledes, at den Lustning, der gik med dem over Landet, fremdeles maa bære os fremad. Da falder Højres Principper af sig selv bort, da bliver der Fremfærd i vort Land. Leve Mindet om vore Fjotkæmpere for Frihedens og Demokratiet's Sag! (Hurra!).

Dirigenten: Jeg føler mig overbevist om, at jeg nu paa den store Forsamlings Begne kan sige Talerne Tak for, hvad de her har sagt os. Skulde jeg nævne i en Sum, hvad der for mig synes at have været Understrømmen i det, som her er bleven talt, da skulde det være: Ønsket om, at Folkets Vilje til hver en Tid maa være Landets Lov. Gid dette maa ske! Talerne leve! (Hurra!). — Paa Festsudvalgets Begne bringer jeg derefter Forsamlingen Tak for talrig Tilslutning, for den store Opmærksomhed, hvormed den har fulgt Talerne. Jeg knytter hertil Ønsket om, at denne Fests fremdeles i sit Forløb maa blive til Glæde for alle Deltagerne. — Og før vi nu slutter

denne Del af Festen, vil jeg bede Forsamlingen ifstemme et Hurra for Ejeren af denne udmærkede Festsplads, Hs. Excellense Grev Danneskjold-Samsøe, Hefede, med Tak for i Dag og for de mange Gange før, han har overladt os sin Skov. Greve Danneskjold-Samsøe leve! (Hurra!)

Fælledspisningen

foregik kort derefter i den ny Sal i Mogenstrup Kro, hvor hver en Blads ved Bordet i et Øjeblik var besat.

Formanden for Femtejuni-Folkforeningen i Næstvedkredsen, Parcellist Nils Pedersen, Pedersstrup, bad velkommen til Bords.

Folketingsmand B. Nilsen talte for at være bleven Deltager i denne smukke Fests. Han vilde sige Festsudvalget Tak for Festen og adressere denne Tak til Redaktør Regnar Petersen. Festsudvalget leve!

Redaktør Regnar Petersen talte paa Udvalgets Begne og gik derefter over til at omtale Venstre-reformpartiet, hvis Sammenhold var dets Styrke. Partiets gode Stilling skyldes i første Række dets Formand Christensen-Stabil, hvem der her var Grund til at nævne og mindes med Tak. Med Ønsket om Fremgang og Held i Arbejdet: Reformpartiet leve!

Lærer Christensen, Ring, talte om Skoven, der ikke kunde enes om at springe ud, fordi den ikke kunde enes om Farven; tilsidst kom den dog, og Farven blev lysegrøn. I nogen Maade var Forholdet det samme med Grundloven. Maatte den snart „springe ud“ og dens Farve blive lysegrøn; „thi det er Haabets Farve“. Det skal Jens Hansen, Sønderdrøstet, nævnte Fremstridene i de sidst forløbne halvtreds År og udtalte Ønsket om, at de næste 50 År maatte blive endnu bedre!

Alberti: Tak paa Reformpartiets Begne; ogsaa han troede, at dette Parti var kaldet til at føre vor politiske Udvikling frem. Taleren var glad for Bønløstes Tilbagevisning af General Holstens Omtale af Frederik den 7de. „Jeg havde altid før troet, at General Holten var en pæn Mand, men efter at have læst hans Bog er jeg kommen paa andre Tanker“, saaledes som han, Adjutanten, besubler Mindet om den Konge, i hvis Tjeneste han stod. Han vil bibringe os Indtrykket af, at Kongen var en gal Mand med enkelte lyse Øjeblikke; men Sandheden er, at Kongen var en Mand, der forstod at finde de rette Ord til de rette Tanker og i rette Tid, ligesom Martsdagene 1848, og til han i 1863 tog Afsted med Grænslands daværende unge Konge. Naar, Bogen vil ej heller for-maa at sætte nogen varig Plet paa Kongens Minde blandt os. Det leve længe hædret!

Folketingsmand J. I. Frandsen udtalte sig om Landhøstlandens Vilkaar og retfærdige Krav om mere Gensynslagen til sig, saa dens Udbytte kunde komme til at staa i rimeligt Forhold til dens Arbejde, det til Grund liggende her i Landet. Det le!

N. Pedersen, Pederstrup, minde om, at „de unges Valgret“ havde været med i Arbejdet for denne Sammenkomst. Han glædede sig over de unges Deltagelse i det offentlige Livs Arbejde, fordi de jo Rutte fortsætte de ældres Arbejde. Et Leve for de unge!

Værer Jensen, Smidstrup, talte smukke Ord for Pressen og dens Arbejde i Fremstridets Tjeneste, „at sige: den gode Presse, Fremstridts-presse“. Den leve!

Jørg. Lund, Røstved, talte for de jagte Ord og talte om Betimeligheden af, hvad en af de tilstedeværende Talere nylig i en Bog havde indpræntet os: „Aldrig forsvikle!“ Manden var Præsten Morten Pontoppidan. Han leve!

Journalist J. P. Neerup, Røstved, Formand for „de unges Valgret“ i Kredsen, talte paa dennes Vegne for N. Pedersens Udtalelser. De ældre leve!

Pastor Pontoppidan: Tak til den Herre — jeg ved ikke, hvem han var — der talte saa smukt til min Ros. Det gjorde mig godt. Men siden her nu er mindet om og talte for Reformpartiet og dets Fører, synes det mig paa sin Plads ogsaa at minde om en anden betydelig Mand i dansk Politikk, F. Vojen nemlig. Jeg ser ikke rettere, end at hans politiske Virksomhed lige til 1ste April 1894 danner Baggrunden for Reformpartiets

Politik. Jeg opfordrer ikke til noget Hurra for Vojen; thi jeg er næppe i Overensstemmelse med mange i denne Forsamling; men jeg drifter for mig selv et Glas for Vojen. Tag mig det ikke ilde op!

Gd. Rasmus Nielsen, Brøderup: Jeg vil blot i Anledning af Pastor Pontoppidans Ord sige: Jeg gjør Fru Bergs Ord, udtalt til Vojen forud for Valget efter Forliget, til mine. Jeg ønsker Vojen god Helbred, men alt mulig politisk Uheld!

Efter at Bønsløkke havde udtalt en Tak for Staaen for Reformpartiet, bød N. Pedersen Velkomme.

For længst var da ude paa Fjeldpladsen al Morstaben i Gang. Snart glimtede mellem de grønne Træer lange Rækker af røde, grønne, gule og blaa Lygter og Lamper om Kap med Karusellernes og Teltene mange Prismelamper og anden glimrende Herlighed. Musik og Sang tonede viden om; Vatter og udmærket Humør, Dans og Fyrværkeri, Menneftemylde og Bognrækker forkyndte, at der var Fjeld ved Mogenstrup.

Koncert

og Jubviesfest

afholdes Søndag den 11te ds., Kl. 4, i den

ny Baviillon ved Mogenstrup.

Koncert af Røstved Regiments-musik, og efter Koncerten Gal.

Entre som sædvanlig.

P. Petersen.

Præstø Avis den 8.6.1899